

Droge voeten in een zee van groen

Bron: Dagblad Trouw; Haro Hielkema 04/02/12

Het Zeldertsepad bij Amersfoort biedt een rustgevend landschap met oude knotbomen en lappen grasland waarop vee en vogels zich thuis voelen. Ook telt de polder Zeldert nogal wat oude boerderijen.

Dat Amersfoort met het stijgen van de zeespiegel in de toekomst aan zee komt te liggen, is volgens een duurzaamheidsexpert in deze krant onzin. Met die geruststelling binden we welgemoed de wandelschoenen onder en stappen bij Hoogland de polder Zeldert in. De skyline van Amersfoort is duidelijk zichtbaar, en van Hoogland zien we nu waarom het de naam Hoogland draagt. Tot hier zou het water komen, werd ons steeds in doemscenario's voorgehouden. Waar of niet waar, we gaan het terrein verkennen en hopen op droge voeten.

Dat laatste was op 21 januari niet mogelijk, toen hier het jongste Klompenpad van Utrecht/Gelderland werd geopend. Het Zeldertsepad loopt gedeeltelijk door de weilanden en daar was het een natte kledderboel. Uitkijken om niet uit te glijden, vooral oppassen langs de slootkant en op de plaatsen waar hekken gepasseerd moesten worden. Maar na een paar nachties vorst is de blubber al weer in een wat steviger substantie getransformeerd. Een sneeuwlaagje poedersuiker er overheen en het landschap glimt knapperig onder de stralende zon.

Een Klompenpad is een cultuurhistorische wandelroute die particuliere terreinen, zoals landgoederen en boerenland, toegankelijk maken voor de wandelaar. Het Zeldertsepad is nummer 41 in de serie routes die onder leiding van Landschap Utrecht en Landschap Gelderland zijn ontwikkeld. Rust, kleinschaligheid en de combinatie van cultuur en natuur bepalen de sfeer. De paden vertellen bewoners en lui van buiten over de geschiedenis van het gebied. Ook het landschap heeft voordeel van de ontwikkeling van Klompenpaden, aldus de makers van de route. Vaak worden landschapselementen hersteld en aangelegd.

De polder Zeldert, waarin de gelijknamige buurtschap ligt, maakte vroeger deel uit van de gemeente Hoogland. Die is inmiddels opgeslokt door Amersfoort. Het buitengebied waar ons Klompenpad loopt, is inmiddels uitgegroeid tot achtertuin van Amersfoort en Baarn. Er wordt veel gefietst en gelopen, dat laatste vooral door veelal kleurrijk uitgedoste runners die hier aan de voorbereiding van hun marathons en andere wedstrijden werken.

De Zeldertseweg is zo'n beetje de grens tussen boven nul en onder nul - NAP, wel te verstaan. Het noordelijk deel ligt onder zeeniveau, inclusief de altijd drukbereden snelweg A1; het zuidelijke poldergebied zweeft maximaal 2 tot 2,5 meter boven de zeespiegel. Ogenscheinlijk lijkt de Zeldert op een biljartlaken, de hoogtegetallen die de Topografische Dienst uitrekende voor de 'stafkaarten' vertellen dus een ander verhaal. Op sommige plaatsen in het voormalige veengebied duiken er ook nog wat hogere zandbulten op (terpen) en daar tref je dan nog wel eens een oude boerderij aan. Ook in het verre verleden hield de mens graag droge voeten. Opvallend vinden we die ophopingen in het landschap ook terug in de boerderijnamen, die nogal eens eindigen op -horst of berg. Ook boerderij De Pol, waar het Zeldertsepad begint en eindigt, duidt op een verhoging.

Wat heeft het Zeldertsepad te bieden? In de eerste plaats een rustgevend landschap, waarin oude knotbomen de aandacht vragen. Vroeger werden de takken van deze krasse knarren gebruikt voor allerlei zaken, zoals de stelen van gereedschap, brandhout en manden. Ook was het hout nuttig bij de productie van buskruit: zo leverde harsvrij elzenhout prima houtskool op voor kruitfabrieken. Tegenwoordig geven ze het vee schaduwrijke plekjes en zijn het windvangers. Bovendien zijn ze dienstbaar voor insecten, vogels en planten.

Naast de knoestige boomstaken en een bijna driehonderd jaar oude eik in Coelhorst zie je in de Zeldert lange smalle lappen grasland (slagen) waarop het vee zich uit en de vogels zich thuis voelen. Boerenwaluw, steenuilen, kerkuilen, witte kwikstaart, buizerd - het zijn de huisdieren van de polder. Ook telt de polder nogal wat oude boerderijen, zoals Kouwenhoven dat vroeger behoorde tot het landgoed Coelhorst, Keulen en Aken die op een terp aan de Zeldertseweg zijn gebouwd, Laurenburg die hetzelfde overkwam aan de Coelhorsterweg en Landsigt met z'n fraaie leibomen. Onder de wandeling schurkt de Eem even dicht tegen onze route aan. De rivier meandert er jolig op los en trekt nog heel wat scheepvaart, zoals vrachtschepen, plezierboten en zelfs een fietsboot die van half

april tot half oktober een toeristische beurtvaart onderhoudt tussen Amersfoort en Spakenburg. De Krachtwijkerweg, een beetje saaie langgerekte weg tussen het groen, houdt de Eem lang bij, tot vlak voor het gemaal Zeldert uit 1896. Dat staat buiten de route, maar is voor liefhebbers wel een aardige onderbreking. Het is een monument en zorgt ervoor dat de Zeldert een polder blijft. En onze voeten droog.

Vijf jaar is er gewerkt, voordat de medewerking van de gemeente en grondeigenaren werd verkregen en voorzieningen als bruggetjes, hekken, bordjes en markeringsstickers met hulp van veel vrijwilligers gerealiseerd waren. Is het Zeldertsepad nu een echt Klompenpad? Dat zou het volgens de definitie zoveel mogelijk moeten gaan over historische tracés en onverharde paden. Dat laatste klopt niet. Amper een derde van de route voert door de weilanden, en is in het broedseizoen ontoegankelijk. Bovendien is het pad in de winter deels gesloten om de kleine zwaan te beschermen. Dat betekent dus veel corvee (asfalt en klinkers). Maar ja, de wandeling is 7 km. Er rijden niet veel auto's. En het is er stil en ruim en weids.

Wie meer energie wil verstoken, moet nog omlopen via Coelhorst, langs het gelijknamige landgoed en de kapel. Het landgoed mag je niet op, de kapel staat midden op het kerkhof en kun je alleen in op Open Monumentendag. Het kerkje stamt uit ongeveer 1350 en was sinds 1843 eigendom en mausoleum van de familie Van Tuyll van Serooskerken, die het door vererving doorgaven aan de familie Beelaerts van Blokland. Beide dynastieën hebben graftombes in de kerk, op de buitenplaats komen nog steeds Bloklands. De kerk is trouwens gewijd aan Sint Nicolaas, de patroonheilige van de zeevarenden. De zee? Hier? Zouden de sombere voorspellingen dan toch uitkomen?

Het Zeldertsepad

Waar?

Wandelen over het Zeldertsepad door polder en boerenland, in de achtertuin van Amersfoort.

Begin- en eindpunt

Boerderij De Pol, Zeldertseweg 73, Hoogland. De route is gemarkeerd als Klompenpad. Het pad is gesloten in het broedseizoen van 15 maart tot 15 juni, en één deel ook niet van 15 november tot 15 maart ter bescherming van de kleine zwaan. Neem dan het Landschapspad vanaf café Vanouds 't Hoekje.

Route en routebeschrijving

Het Zeldertspad is een Klompenpad van 7 km, geheel gemarkeerd met blauwe stickers. De routebeschrijving is voor € 1,50 te koop via www.klompenpaden.nl of bij de VVV. Het pad is niet geschikt voor kinderwagens en rolstoelen. Trek stevige, waterdichte schoenen aan. Honden verboden.

Bereikbaarheid

Parkeer de auto of fiets bij boerderij De Pol. Je kunt ook bus 76 van Amersfoort CS nemen. Uitstappen op de Pastoor Pieckweg in Hoogland en via de Mgr. Van de Weteringstraat of Coelhorstweg naar de route. Dat is een paar kilometer extra.

Horeca

Café Als vanouds 't Hoekje, Coelhorsterweg 21, is niet altijd open, maar klop dan maar even op het raam.

